

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาแผนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนชุมชนนาสีนวล อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ขอนำเสนอโดยสรุปตามหัวข้อต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน

ผลการศึกษาค้นคว้าพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนชุมชนนาสีนวล อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้วยวิธีการวิจัยปฏิบัติการ จากการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาโรงเรียนด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยเฉพาะด้านระบบบริหารและการจัดการศึกษาเป็นปัญหาหนึ่งที่สำคัญ ที่ทำให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนไม่บรรลุเป็นที่พอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สาเหตุหลักประการหนึ่งคือปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาคือสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร คณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนซึ่งเป็นตัวแทนของชุมชนปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของตนเอง ไม่ได้มากอาจเนื่องมาจากกรรมการส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง เกิดความขัดแย้งในเรื่องการเรียนการสอนและการปกครองนักเรียน ให้เกิดปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้งบ้านและโรงเรียน มองไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องติดต่อเกี่ยวข้องกันอีกทั้งโรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดีทำให้ประชาชนไม่ทราบความเคลื่อนไหวของโรงเรียน ชุมชนมีปัญหาด้านเศรษฐกิจต้องดิ้นรนหาเลี้ยงชีพและครอบครัว ไม่มีเวลาในการสนับสนุนช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียน ชุมชนยังเข้าใจว่าการจัดการศึกษาเป็นของรัฐและของโรงเรียนเท่านั้นนอกจากนี้ชุมชนยังไม่เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียน จึงไม่เข้ามามีส่วนร่วมจริงจังในการจัดการศึกษา

ดังนั้นผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาแล้วที่ประชุมเห็นว่า ควรหากลยุทธ์ในการพัฒนาแผนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ

การศึกษาดูงาน และการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ได้รับความรู้ ความเข้าใจ และเกิดทักษะในการปฏิบัติงาน

2. การพัฒนาแผนการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยใช้กลยุทธ์ต่างๆ ดังนี้

2.1 การศึกษาดูงาน จากการสังเกตการณ์มีส่วนร่วม การประเมินความรู้และ
ประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาดูงานของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย พบว่ากลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้แสดงออกถึง
การพัฒนาตนเอง มีความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็นที่เป็นจริงมากขึ้น โดยมีความสามารถ
ในการใช้ภาษาสื่อสาร มีการเสนอข้อคิดเห็นแสดงออกถึงการเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่มและมี
ปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกัน สามารถแสดงพฤติกรรมทุกๆด้านอยู่ในระดับดีมาก นอกจากนี้
ยังได้รับประสบการณ์ตรง เห็นแบบอย่างการปฏิบัติงานมีความสนใจและซักถามข้อสงสัย
กับผู้ให้ข้อมูล มีการบันทึกข้อมูลที่ได้รับ เพื่อนำมาปรับใช้ในกิจกรรมของโรงเรียน โดยภาพรวม
กลุ่มเป้าหมายมีการพัฒนาขึ้นทุกๆด้านกลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีการประชุมและร่วมกันจัดทำแผนกลยุทธ์
เพื่อนำไปปฏิบัติจริงในโรงเรียน โดยทุกคนได้แสดงความคิดเห็นและนำเสนอวิธีการขั้นตอน
การนำไปปฏิบัติ ด้วยบรรยากาศที่ดี ซึ่งแผนกลยุทธ์ที่จะนำไปปฏิบัติจริงในโรงเรียนคือ การพัฒนา
งานวิชาการและการพัฒนาหลักสูตร หลังการวิจัยพบว่ากลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีการพัฒนางานวิชาการ
และการพัฒนาหลักสูตรที่ใช้อยู่ในโรงเรียนให้มีความเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น โรงเรียน
มีการจัดหาวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้แก่นักเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานอาชีพ
และเทคโนโลยีมีการระดมทุนเพื่อการศึกษามากขึ้น

2.2 การระดมทรัพยากรด้านกำลังคน วัสดุอุปกรณ์ และทรัพย์สินต่างๆ การพัฒนา
แผนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของโรงเรียนชุมชนนาสีนวล
จากการที่กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ และไปศึกษาดูงานที่โรงเรียนอนุบาล
พยุหะภูมิพิสัย ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเกิดความตระหนักในบทบาทหน้าที่ ในการที่จะ
พัฒนาโรงเรียนร่วมกัน จึงได้ร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติ และร่วมกันรับผิดชอบใน
การจัดงานวันเด็กแห่งชาติขึ้นในวันที่ 13 มกราคม 2553 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสัมพันธ์
อันดีกับชุมชนและเพื่อระดมทุนวัสดุ อุปกรณ์มาสนับสนุนพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน โดยมี
กิจกรรมการแสดงออกของนักเรียนและชุมชนตลอดวัน และในโอกาสเดียวกันโรงเรียนได้ขอรับ
บริจาคเงิน วัสดุ อุปกรณ์ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากชุมชนพอสมควร แต่ยังไม่เพียงพอต่อ
ความต้องการที่จะพัฒนาการศึกษา จึงมีความเห็นตรงกันว่าควรระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาอีก
เพื่อให้ได้เงินบริจาคหรือวัสดุ อุปกรณ์การศึกษาให้เพียงพอ จึงเห็นควรจัดหาผ้าป่าการศึกษา โดย
กำหนดจัดงานในวันที่ 12 เมษายน 2553 คณะกรรมการได้ร่วมปรึกษาหารือ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ

และร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการ ผลการดำเนินการพัฒนาในการระดมทรัพยากรในครั้งนี้ ได้รับเงินบริจาค จำนวน 198,605 บาท (หนึ่งแสนเก้าหมื่นแปดพันหกร้อยห้าบาทถ้วน) โรงเรียนรับมอบเมื่อวันที่ 13 เมษายน 2553 และพบว่าทุกคนมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ มีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม ส่งผลให้โรงเรียนได้รับเงินบริจาคเป็นที่น่าพอใจ และได้รับวัสดุ อุปกรณ์เป็นจำนวนมากเพียงพอต่อการจัดการศึกษา

2.3 การประชุมเชิงปฏิบัติการ ผลจากการสังเกตการณ์มีส่วนร่วม ผลจากการทดสอบ และการประเมินตนเองของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้แสดงออกถึงการพัฒนาตนเอง ในด้านความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ได้รับความรู้ สามารถเสนอข้อคิดเห็น แสดงออกถึงการเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม และมีปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกันมีความพึงพอใจในการมีส่วนร่วม มีความกระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็น และอยากซักถามวิทยากร แสดงว่ากลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีการพัฒนาการเพิ่มมากขึ้น

จากการพัฒนาแผนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนนาสีนวล พบว่ากลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นโดยมีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ สามารถร่วมวางแผนการดำเนินงาน และเป็นคณะกรรมการร่วมปฏิบัติงานจริงที่โรงเรียนให้ความสนใจ ให้ความสำคัญ ร่วมมือในการจัดกิจกรรม และการประสานเป็นอย่างดี โดยสรุปพบว่า ชุมชนและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีการพัฒนาและมีส่วนร่วมมากขึ้น โดยทุกคนตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรม มีการเผยแพร่ข่าวสาร เชิญชวนให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาช่วยเหลือโรงเรียนในการระดมทุน ร่วมบริจาคเงินช่วยเหลือโรงเรียน และช่วยเหลือในการหาวิทยากรท้องถิ่นเข้ามาช่วยสอนในโรงเรียน เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นที่น่าพอใจอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

การพัฒนาแผนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนนาสีนวล โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการระดมทรัพยากร ทำให้มีผลการเปลี่ยนแปลง สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยจัดกิจกรรมการระดมความคิด และกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีผู้วิจัย และวิทยากรร่วมกันวางแผนกำหนดกิจกรรม จัดเตรียมเอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการแล้วแจ้งให้กับผู้ร่วมวิจัยทุกท่านเข้าร่วมประชุม เชิงปฏิบัติการ โดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านการกำหนดนโยบายและการวางแผนพัฒนาได้ให้ความรู้

ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและการวางแผนพัฒนาโรงเรียนทำให้ผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาได้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการประชุมเชิงปฏิบัติการที่ ชารี มณีศรี (2538 : 41) กล่าวไว้ว่า เป็นวิธีการฝึกอบรมระหว่างการทำงานที่ดีที่สุดแบบหนึ่ง เป็นวิธีการประชุมที่ผู้เข้าประชุมได้ลงมือปฏิบัติงานแก้ปัญหาด้วยกันเป็นกลุ่มจริง แทนการนั่งฟัง หรือประชุมแบบอื่น ๆ ซึ่งผู้เข้าประชุมฟัง และอภิปรายปัญหา ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการจะได้ผลงาน หรือคำตอบต่อปัญหาและสมาชิก ได้พัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาาร่วมกัน สอดคล้องกับหลักการประชุมเชิงปฏิบัติการที่ สมคิด บางโม (2544 : 14) กล่าวไว้ว่า เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเฉพาะด้านของบุคคล โดยมุ่งเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และทัศนคติ อันจะนำไปสู่การยกมาตรฐานการทำงานให้สูงขึ้น ทำให้บุคคลมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานและองค์การบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับหลักการประชุมเชิงปฏิบัติการที่ ฌิตเทพ พิทักษานูรัตน์ (2542 : 41) สุพล เพชรานนท์ (2542 : 41) กล่าวไว้ว่า เป็นการจัดให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ฝึกปฏิบัติจริงภายใต้การควบคุมดูแล และการแนะนำ จากวิทยากรหลังจากที่ได้เรียนรู้แนวทางปฏิบัติจากวิทยากรแล้ว สอดคล้องกับหลักการประชุมเชิงปฏิบัติการที่ วิภาพรรณ ภูมิฐานาคะ (2542 : 41) กล่าวไว้ว่า เป็นการอบรมที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ สามารถนำไปปฏิบัติงานจริงได้ทำให้เกิดความรู้กว้างขวางขึ้น เพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงาน และสอดคล้องกับหลักการประชุมเชิงปฏิบัติการที่ จันทราณี สงวนนาม (2545 : 42) กล่าวไว้ว่า เป็นการฝึกอบรมกลุ่มบุคคลจำนวนหนึ่งที่มีความสนใจในปัญหาเดียวกันมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และแสดงวิธีการปฏิบัติงานอย่างละเอียดคล้ายกับเป็นการทำแบบฝึกหัดหรือเป็นแบบฝึกอบรมในภาคปฏิบัติ ภายหลังจากจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับฟังการบรรยายในภาคทฤษฎีไปแล้ว เพื่อช่วยให้การฝึกอบรมบรรลุวัตถุประสงค์ได้มากขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของนิพนธ์ ป็องโกเช (2548 : 112) พบว่าการพัฒนาความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการกำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การให้คำปรึกษาแนะนำ และการประชุมปรึกษาหารือ ทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา การกำหนดนโยบาย กระบวนการวางแผน ในโรงเรียนและการวางแผนกลยุทธ์เพิ่มขึ้นและแนวทางการแก้ไขการดำเนินการสร้างแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนคือ การจัดประชุม อบรมสัมมนา ชี้แจง ประสานจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย สร้างกลยุทธ์ที่ง่ายและสร้างเครื่องมือที่ดีต่อการปฏิบัติ มีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศิวา กาพแสน (2547 : 116) พบว่า การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร โรงเรียน โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิง

ปฏิบัติการ ทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร โรงเรียนนั้น ชุมชนต้องเข้ามามีบทบาทหน้าที่และเข้าใจในสภาพปัจจุบันปัญหาของโรงเรียนและระดมความคิด เสียสละส่งเสริม สนับสนุน แก้ปัญหาาร่วมกันกับโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง โดยให้ความสำคัญต่องานที่ได้ปรึกษาตกลง และหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พลาวุฑ กุลธรรมโม (2548 : 102) พบว่าการพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการศึกษา โดยใช้กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการสนทนากลุ่ม ทำให้การพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้นมีความชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร ทำให้เกิดแนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานจากตัวแทนโรงเรียน ชุมชนผู้ปกครอง เป็นฝ่ายต่าง ๆ ทำให้ง่ายต่อการดำเนินงานรวมถึงการติดตามประเมินผลกิจกรรมมีเพิ่มข้อมูลชื่อที่อยู่ของชุมชนผู้ปกครอง ส่งผลให้เกิดการประสานงานกันอย่างต่อเนื่องช่วยให้ชุมชน ผู้ปกครองมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ กิจกรรมนั้น ทำให้เกิดความรู้สึกหวงแหนและบำรุงรักษางานที่เกิดจากความร่วมมือของตนเองด้วย

2. การใช้กลยุทธ์การศึกษาดูงาน โดยการจัดกิจกรรมการประชุม กิจกรรมการ

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งผู้วิจัยได้ติดต่อกับผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบ และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนที่ไปศึกษาดูงานแล้วแจ้งให้กับผู้ร่วมวิจัยทุกท่าน ทราบถึง กำหนดในการศึกษาดูงาน ตลอดจนความมุ่งหมายของการศึกษาดูงาน โดยรวบรวมข้อมูลจากการบันทึก การสัมภาษณ์ การศึกษาเอกสารโรงเรียนตัวอย่าง ของร่วมศึกษาดูงาน มาวิเคราะห์ ทำให้ได้ทราบข้อมูลถึงจุดอ่อน จุดแข็ง ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาซึ่งสอดคล้องกับหลักการศึกษาดูงานที่ สมคิด บงโม (2544 : 92) กล่าวไว้ว่า เป็นการไปศึกษาไปยังสถานที่อื่น เพื่อให้พบเห็นของจริง เพิ่มความรู้ความเข้าใจ ได้เห็นจากการปฏิบัติจริง สร้างความสนใจ กระตือรือร้น สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมศึกษาดูงาน การศึกษาดูงานจึงมีความจำเป็นในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มนุธรรม กะตะโท (2549 : 115) พบว่าการพัฒนามาบทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการศึกษาดูงาน ทำให้การประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และสามารถระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาได้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดอย่างเต็มความสามารถและสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประณีต ขามช่วง (2549 : 197) พบว่าการพัฒนาการดำเนินงานด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการศึกษาดูงาน ทำให้การ

ดำเนินงานการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทำให้ชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียน เกิดความรู้สึกที่ดี รักและศรัทธาใน โรงเรียนและรู้สึกว่าโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของตน ส่งผลให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้สึกอยากเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน กิจกรรมการศึกษาดูงานช่วยให้คณะกรรมการสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ได้รับประสบการณ์ และเกิดทักษะในการปฏิบัติงาน อันส่งผลให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความรู้สึกที่ตีร่วมกำหนดแนวทางการดำเนินการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมตั้งแต่ ร่วมคิด ร่วมทำร่วมแก้ปัญหา เสริมสร้างความสัมพันธ์ ผู้บริหารต้องรับฟังความคิดเห็นทำหน้าที่กำกับดูแลจากการใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน

3. กลยุทธ์การระดมทรัพยากรด้านกำลังคน วัสดุ อุปกรณ์ และทรัพย์สินต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระดมทุนให้ ได้มาซึ่งเงิน แร่งงาน วัสดุและอุปกรณ์ เพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนชุมชนนาสีนวลพบว่า โรงเรียนได้จัดกิจกรรมวันเด็กแห่งชาติและจัดกิจกรรมทอดผ้าป่าการศึกษา ทำให้โรงเรียนได้รับเงินบริจาค ได้รับวัสดุอุปกรณ์ ดำเนินการก่อสร้างบ่อเลี้ยงปลาคุณโรงเรียนเลี้ยงไก่ โดยไม่คิดค่าแรง และที่สำคัญได้เข้าถึงหัวใจของชุมชนเป็นอย่างดี ชุมชนมีความเข้าใจว่า ทางราชการมีงบประมาณจำกัดไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษา หากจะให้ให้นักเรียนไม่เสียโอกาสทางการศึกษาชุมชนจะต้องให้การช่วยเหลือสนับสนุนโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ระบุว่า ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2542 : 45) ได้กล่าวถึงประโยชน์ ของการมีส่วนร่วมว่า การให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นผลดีทั้งสถานศึกษาและชุมชนต่างฝ่ายต่างช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของร่วมรับผิดชอบ ก่อให้เกิดผลดีหลายประการ ดังนั้น การมีส่วนร่วมจึงเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจิตใจ เป็นความรู้สึกที่ดีที่มีต่อกิจกรรม ซึ่งผลการพัฒนาครั้งนี้สอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2548 : 18-21) ได้กล่าวถึง การระดมทรัพยากรทางการศึกษาเป็นภาระหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกระดับความจำเป็นในการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษานั้นมีความแตกต่างกันตามบริบท ดังนั้นกิจกรรมการระดมทรัพยากรของสถานศึกษานั้นมีความแตกต่างกันด้วย การนำกลยุทธ์ในการพัฒนามาใช้ให้ประสบผลสำเร็จขึ้นอยู่กับสภาพปัจจุบันปัญหาที่เกิดขึ้นกับสถานศึกษานั้นๆ ความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ ตลอดจนความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ที่มีความจริงใจต่อการแก้ปัญหาาร่วมกัน โดยมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา

จะเห็นว่าการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของโรงเรียนชุมชนนาสีนวลที่ประสบผลสำเร็จนั้นเกิดจากชุมชนได้มีความรู้ ความเข้าใจ จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน เกิดความตระหนัก ได้มีส่วนร่วมร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรนำแนวทางการบริหารสถานศึกษาจากการวิจัย การพัฒนาแผนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนชุมชนนาสีนวลไปใช้แก้ปัญหา และพัฒนาสถานศึกษาของตนเอง ให้ตรงจุด โดยมีชุมชนเข้ามามีส่วนรับทราบ และร่วมมือกันในการบริหารงานทั้ง 4 งานอย่างเป็นระบบสามารถกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษาได้ และหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน และพร้อมที่จะพัฒนาสถานศึกษาของตนเองร่วมกันอย่างยั่งยืนต่อไป

1.2 จากผลการพัฒนาพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน ผู้ปกครององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน สามารถทำงานร่วมกับสถานศึกษากำหนดนโยบาย การวางแผนระดมทรัพยากรทางการศึกษา เช่น เงิน วัสดุอุปกรณ์ ได้ประสบผลสำเร็จ จึงอาจนำวิธีการเหล่านี้ไปใช้เป็นแบบอย่างการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ได้ แต่ควรระมัดระวังไม่ให้ผู้สนับสนุนคิดว่าเป็นการบังคับหรือหาผลประโยชน์ ระวังไม่ให้ชุมชนเดือดร้อน เนื่องจากผู้ร่วมในกิจกรรมพัฒนาเป็นผู้ที่มาจากชุมชนอาจมีความเข้าใจที่ผิดจากความมุ่งหมายของการพัฒนาสถานศึกษาและมีเวลาจำกัดในการเข้าร่วมกิจกรรมเพราะมีภารกิจหลายหน้าที่ จึงต้องใช้ศิลปะในการประสานงานเพื่อให้เกิดความเข้าใจและเต็มใจเข้าร่วมพัฒนาและร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาด้วยความเต็มใจ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน จากสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาที่มีชุมชนเข้ามามีส่วนบริหารจัดการการศึกษา ร่วมกับสถานศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้าร่วมในการวางแผนบริหารจัดการการศึกษาให้ตรงกับความต้องการของท้องถิ่น และเป็นแบบอย่างในการพัฒนาแผนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนกับสถานศึกษาอื่นต่อไป

2.2 ควรวิจัยและพัฒนารูปแบบในการสร้างเครือข่ายคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน ในระดับกลุ่ม ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับจังหวัดในลำดับต่อไป ทั้งนี้ก็เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาให้ชุมชนเข้มแข็ง และมีการพัฒนาที่ยั่งยืนตลอดไป